
Ontwikkelingsland – Brazilië

Opgave 5 – Aanleg van de Belo Monte-stuwdam in het leefgebied van de Mebêngôkre

Bij deze opgave horen de bronnen 13 tot en met 15.

Gebruik in het kaartenkatern de overzichtskaart van Brazilië.

In Brazilië wordt een groot deel van de elektriciteit opgewekt met waterkrachtcentrales.

- 2p 17 Geef aan
- in het stroomgebied van welke grote rivier de meeste waterkrachtcentrales aangelegd zijn;
 - waarom juist in deze regio zoveel waterkrachtcentrales aangelegd zijn.

Gebruik bron 13 en het kaartenkatern.

De Xingu ontspringt op het Plateau van Mato Grosso. Het Plateau van Mato Grosso maakt deel uit van een groter deelgebied in Brazilië.

- 1p 18 Geef de naam van dit grotere deelgebied.

Gebruik bron 13 en het kaartenkatern.

Het ontginnen van bos in het stroomgebied van de Xingu heeft gevolgen voor het regiem van de rivier.

- 2p 19 Leg uit welke invloed het ontginnen van bos heeft op het regiem van de Xingu.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik in het kaartenkatern de kaart Amazonië Bodemgebruik en economie.

Een groot deel van de opgewekte elektriciteit bij de Belo Monte-stuwdam wordt gebruikt voor de productie van aluminium.

- 2p 20 Geef aan
- van welk erts aluminium gemaakt wordt;
 - waarom Brazilië in toenemende mate zelf aluminium produceert.

Gebruik bron 14 en het kaartenkatern.

De Belo Monte-stuwdam heeft invloed op de hoeveelheid sediment bij de monding van de Amazone.

- 2p 21 Leg dit uit.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik bron 15.

De Belo Monte-stuwdam is aangelegd in het leefgebied van de Mebêngôkre. Deze indianenstam heeft door protesten invloed uitgeoefend op de oorspronkelijke plannen.

Stelling: de foto in bron 15 laat een stereotype van Amazone-indianen zien.

2p **22** Geef

- een argument voor deze stelling;
- een argument tegen deze stelling.

Gebruik de bronnen 14 en 15.

Door de aanleg van de Belo Monte-stuwdam is het inwoneraantal van Altamira gestegen. Een deel van de nieuwe inwoners komt van de gebieden A en B op de kaart in bron 14.

2p **23** Geef de reden waarom mensen

- uit gebied A vertrokken zijn;
- uit gebied B vertrokken zijn.

Gebruik de bronnen 14 en 15.

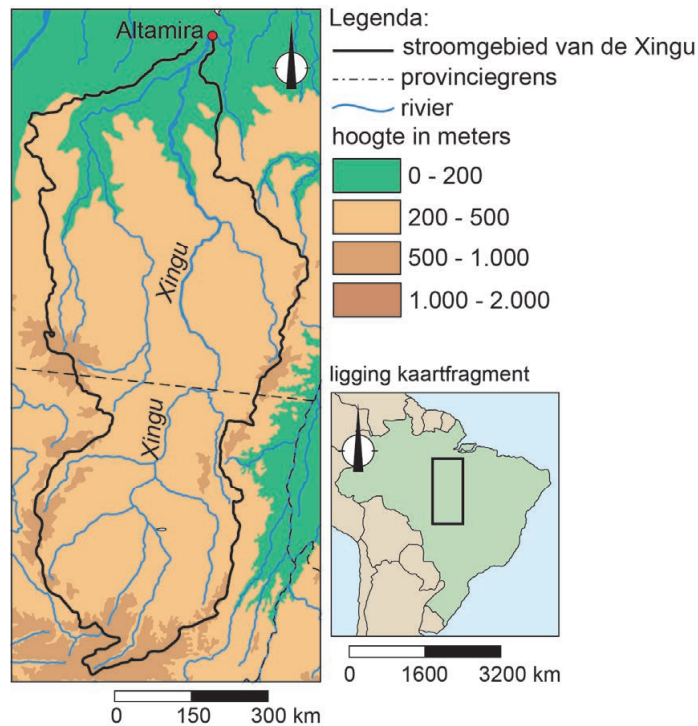
3p **24** Beredeneer in drie stappen dat met de aanleg en aanwezigheid van de Belo Monte-stuwdam belangen vanuit drie verschillende dimensies met elkaar botsen.

Opgave 5 – Aanleg van de Belo Monte-stuwdam in het leefgebied van de Mebêngôkre

bron 13

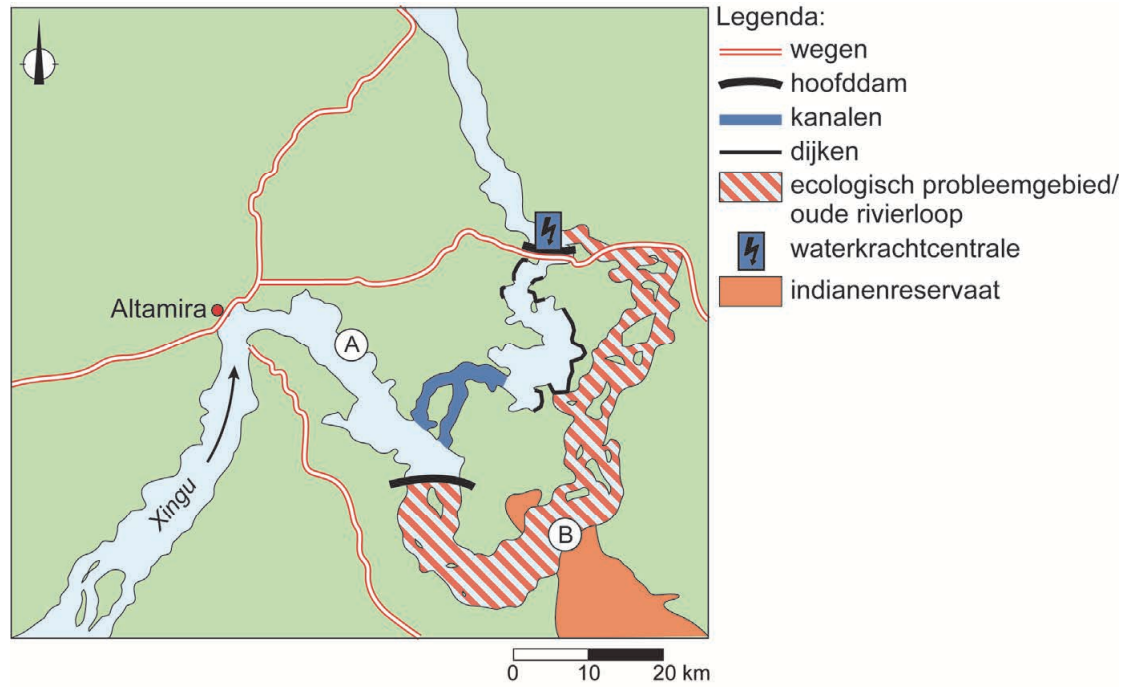
Het stroomgebied van de Xingu

De Xingu ontspringt op het Plateau van Mato Grosso en mondt na 1.640 kilometer ten noorden van de stad Altamira uit in de Amazone. Tussen Altamira en de monding in de Amazone is de Belo Monte-stuwdam gebouwd. Deze stuwdam levert jaarlijks 11.000 megawatt aan energie op. In het stroomgebied van de Xingu ligt een reservaat waarin de Mebêngôkre-indianen leven. Buiten het reservaat is in het stroomgebied van de Xingu sprake van grootschalige houtkap.

bron 14

Ligging Altamira en de Belo Monte-stuwdam

bron 15

De Mebêngôkre: de camera is onze pijl en boog

De Mebêngôkre leven in een reservaat in het zuiden van de deelstaat Pará in het stroomgebied van de Xingu. Mebêngôkre betekent 'mensen van het water'. Het leefgebied van de Mebêngôkre wordt bedreigd door ontbossing en door de aanleg van de Belo Monte-stuwdam.

In de oorspronkelijke plannen wilde de regering een hele reeks aan dammen bouwen in de Xingu, maar door aanhoudende protesten van de Mebêngôkre zijn de oorspronkelijke plannen aangepast en is er één grote dam aangelegd: de Belo Monte-stuwdam bij Altamira. Ondanks de aanpassingen van de oorspronkelijke plannen blijven de Mebêngôkre zich verzetten tegen deze dam. De Mebêngôkre maken bij hun verzet gebruik van moderne technologieën. Met drones en camera's leggen ze de werkzaamheden vast en wordt de naleving van gemaakte afspraken gecontroleerd. "De camera is onze pijl en boog", zeggen de Mebêngôkre.

